
Analiza ofertei sistemului de învățământ universitar

Prof. univ. dr. Constantin ANGHELACHE (*actincon@yahoo.com*)

Academia de Studii Economice, București / Universitatea „Artifex”, București

Conf. univ. dr. Emilia GOGU (*arina_emilia@yahoo.com*)

Academia de Studii Economice din București

Conf. univ. dr. Mădălina-Gabriela ANGHEL (*madalinagabriela_angel@yahoo.com*)

Universitatea „Artifex” din București

Abstract

În acest articol, autorii și-au propus să analizeze pe o perioadă de timp, pe baza datelor existente în sistemul de date statistice evoluția cantitativă și calitativă a activității în sistemul de învățământ universitar din România.

Premisa de la care s-a plecat în efectuarea acestui studiu o constituie faptul că, an de an, liceele produc tot mai puțini absolvenți cu diplomă de bacalaureat. Pe de altă parte, tot într-un anume regres se înregistrează și creșterea abandonului cursurilor universitare de către tot mai mulți studenți. Un alt element important în analiza ofertei pentru învățământul universitar o constituie și faptul că piața muncii oferă tot mai puține posibilități de încadrare pe profilul fiecărui program a absolvenților de studii de licență și masterat. Analiza pleacă de la faptul că în România există un număr important de instituții de învățământ superior, respectiv 55 din sistemul de învățământ superior de stat și, 46 de instituții de învățământ superior particulare (37 universități și 9 fundații¹). Analiza s-a făcut pe mai multe criterii și anume: numărul de candidați înscriși la universitățile acreditate sau avizate provizoriu care exprimă un declin de la un an la altul. În al doilea rând, s-a urmărit și o analiză pe principalele domenii fundamentale ale nivelului de licență înregistrat în anul universitar 2016/2017 sau în alți ani din perioade anterioare. Alt element al analizei l-a constituit structura absolvenților de studii de licență pe domenii fundamentale anii 2014/2015, 2016/2017, în care s-a relevat o anumită evoluție. Numărul de locuri în anul I oferite prin hotărârile guvernului a început să fie din ce în ce mai firav ocupate de candidați care doresc să-și desfășoare studiile de licență, apoi și pe cele de masterat. Autorii au pus accentul și pe a prezenta ierarhia instituțiilor de învățământ superior de stat și particulare în funcție de oferta de locuri pentru anul I și s-a luat în calcul situația conformă Hotărârii de Guvern nr 654/2016, care este concordantă cu structura pentru anul universitar 2016-2017. Un element interesant îl prezintă și opțiunea candidaților pentru ocuparea unor locuri la specializările pentru anul I la instituțiile de stat

1. În prezent, în lichidare 6 universități și 2 fundații particulare

și instituțiile particulare. Desigur, există o anumită ierarhizare, care pleacă de la numărul de locuri de stat gratuite (bugetate) și numărul total de locuri cu plată oferite atât de instituțiile de învățământ superior de stat cât și de cele particulare. Am recurs la o ierarhizare a principalelor specializări pe baza numărului de locuri ofertat pentru anul I în instituțiile de stat și particulare pentru anul universitar 2016-2017. Pentru a pune în evidență situația concretă a ofertei de locuri în învățământul universitar și cererea în ocuparea acestor locuri cu concursurile de admitere pentru a releva situația existentă în țara noastră. Pentru a reliefa și mai clar care este situația concretă în legătura cu oferta pentru locuri în anul 2016-2017 autorii au recurs la prezentarea ierarhiei statelor Uniunii Europene după ponderea populației cu studii terțiare în total forță de muncă pentru vârsta de 15 la 64 de ani. Datele pe care le-am utilizat se referă la anul 2015 pentru care am avut date comparabile pentru toate țările membre ale Uniunii Europene. Un element important l-a reprezentat și faptul că structura învățământului din România este puțin mai îngustă decât în celelalte țări est-europene. Din acest punct de vedere în România există doar două posibilități și anume acela al liceului sau o școală de arte și meserii pentru absolvenții gimnaziului, iar pentru absolvenții de liceu doar învățământul universitar sau postliceal. Germania, luată ca exemplu, oferă un număr mult mai mare, în ambele situații, ajungând ca oferta absolvenților de liceu să fie de nouă astfel de piste. Ne-am referit apoi și la faptul că în România există un abandon școlar foarte ridicat, și în acest sens am efectuat un studiu pe perioada 2010-2015 asupra gradului și nivelului de cuprindere în învățământ a populației în vârstă de 15-18 ani. În România gradul de cuprindere a scăzut an de an, atât în cifre relative, cât și în cifre absolute. Rezultă clar că un număr important al populației în vârstă de 15-18 ani rămâne în afara învățământului. Concretizând datele de care dispunem s-au efectuat și prezentări în legătură cu nivelul populației școlare în vârstă de 17 ani, de la naștere, care au fost elevi cuprinși în învățământ în perioada 2014-2015, precum și evoluția numărului de elevi promovați sau nepromovați la examenul de bacalaureat în perioada 2010-2016. În studiul efectuat autorii au căutat să identifice și cauzele care au condus la aceste rezultate, mult inferioare din punctul de vedere al absolvenților de liceu, care au reușit să obțină diploma de bacalaureat. Pe baza rezultatelor prezentate autorii au încercat o exprimare a numărului de studenți pe baza ofertei pentru absolvenții de liceu cu BAC în perioada 2017-2022. Nu în ultimul rând, s-a urmărit corelația cu piața muncii, stabilindu-se nivelul și ponderea grupei cu vârstă de 0-24 de ani în totalul populației în anii 1992, 2010 și 2016. În finalul acestui studiu, autorii își permit și unele sugestii pornind de la cauzele identificate în responsabilizarea socială a universităților în mediul rural, care pot să determine o accesare mai bună în învățământul general și universitar din România.

Cuvinte cheie: *universitate, ofertă, student, program de studii, specializare, studii licență*

Clasificarea JEL: *I21, I23*

Introducere

În acest studiu, autorii au pus accentul pe stabilirea, până la detalii, a ofertei sistemului de învățământ universitar din România pornind de la resursele concrete, de candidați, care sunt absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat. Sintetizând, s-a pornit de la structura sistemului de învățământ universitar din România, corelată cu structura numărului de locuri pentru anul I pe domenii fundamentale. Apoi, autorii s-au axat pe analiza dinamicii numărului de locuri pe domenii fundamentale în 2016/2017 față de anul 2014/2015 pentru a releva trendul înregistrat în această direcție. Analizele s-au axat pe ierarhizarea universităților de stat și particulare după numărul de locuri oferit. S-a mers în profunzime, stabilindu-se un clasament al specializărilor după numărul de locuri oferit, constatându-se rămânerea în afara sistemului universitar al unui număr foarte mare de absolvenți, mai ales cei care nu au reușit să promoveze examenul de bacalaureat. În context se face o analiză statistică privind sistemul pre-universitar care ar trebui să îi absoarbă pe acei absolvenți de liceu și să le asigure pregătirea în perspectiva ocupării unui loc de muncă. De asemenea, se pune problema ca după gimnaziu să se reorganizeze sistemul dual de pregătire, care să asigure absolvenților de liceu (liceu cu profil profesional) ocuparea unor locuri în economie. În acest context se face și o comparație asupra locurilor de muncă oferite la târgurile organizate pe plan național și ocuparea acestora de către candidații care s-au prezentat la acestea. Explicația este simplă, structura absolvenților sau a celor interesați în ocuparea unui loc de muncă nu este identică, corelată cu cea a locurilor de muncă oferite. În studiul efectuat, autorii au pus accentul pe o serie de aspecte cu privire la structura sistemului de învățământ universitar, uzitând de date recente, respectiv anul universitar 2016-2017, mergând apoi la stabilirea sistemului de învățământ universitar pe total și pe forme de proprietate. Oferta universitară este bine prezentată și însoțită de tabele și grafice sugestive, serii de date care chiar ele însele relevă posibilitatea tragerii unor concluzii în concordanță cu specializările ISCED 2013. Astfel, s-au utilizat datele INS din anul 2014 care au arătat situația concretă a structurii absolvenților ș.a.m.d. Într-o formă oarecare s-a prezentat și situația numărului de locuri în funcție de limba de predare și pe forme de proprietate în anul universitar 2016-2017. Rezultă că, există un număr important de studenți care au recurs la studii în limbă străină, dar care, după absolvirea acestor studii de licență nu converg, nu se îndreaptă către piața muncii din România. Pentru a da sens studiului efectuat autorii au prezentat o ierarhie a instituțiilor de învățământ universitar după oferta în anul

I al anului universitar 2016-2017, pe instituții și forme de proprietate. Mergând în adâncime s-a efectuat un studiu asupra ierarhiei primelor 30 de specializări spre care au mers studenții în instituții de stat și particulare în anul universitar 2016-2017. Un element interesant în studiul efectuat de autori l-a reprezentat ierarhizarea statelor după ponderea populației cu studii terțiare în totalul forței de muncă în anul 2015. Au fost supuse studiului comparativ statele membre ale Uniunii Europene, rezultând în final că România este foarte departe, având un procent doar de 17,2% față de media europeană de 30,1% sau de Norvegia cu 43,2%. Pentru înțelegerea acestui declin al ocupării locurilor de muncă autorii au studiat și structura sistemului de învățământ din România, comparativ cu cel existent în alte țări europene dezvoltate, rezultând clar că pistele către care se îndreaptă absolvenții de liceu din România sunt doar două, comparativ cu state ca Germania, Norvegia, Marea Britanie, Franța și altele, care oferă cel puțin 9-11 piste spre care pot să acceadă atât absolvenții de gimnaziu cât și absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat. Un element foarte important al analizei l-a constituit gradul și nivelul de cuprindere în învățământ a populației în vârstă școlară de 15-18 ani. Datele relative arată un declin constant, cel puțin din 2010 până în 2016, atât în cifre relative cât și în cifre absolute. Mai important este faptul că populația aflată în afara învățământului la această grupă de vârstă 15-18 ani a crescut an de an în aceeași perioadă 2010 – 2015, ajungând să fie de 188.651 persoane în anul 2015. Un element important al analizei l-a constituit stabilirea nivelului populației școlare în vârstă de 17 ani, de la vârsta de 8 ani în perioada 2013-2015. Și în această direcție datele sunt oarecum identice cu cele din analiza anterioară, cu precizarea că, nu putem vorbi de elementul natalitate deocamdată ci de faptul că un număr tot mai mare de absolvenți de gimnaziu sau liceu rămân în afara cuprinderii în învățământul național. Pe finalul lucrării, pentru a concretiza scopul analizei s-a pus accentul pe prezentarea evoluției absolvenților promovați și nepromovați la examenul de bacalaureat în perioada 2010-2016. Se constată că, în 2016, nivelul absolvenților a fost de 97.065 de persoane, iar al celor care nu au promovat examenul de 40.763. În aceste condiții, constatăm și un alt element, că numărul absolvenților cu examen de bacalaureat sau fără examen de bacalaureat a scăzut an de an. O analiză a ratei de promovabilitate în perioada 2010-2016, este ușor fetișizantă deoarece în anii 2011 și 2014 la un număr mai mare total de absolvenți de liceu ponderea celor care nu au promovat examenul de licență a fost mai mare. În 2015 și mai ales în 2016 ponderea este ridicată (70,47%), dar aceasta datorită faptului că numărul de promovați și nepromovați au avut un număr total mai redus de absolvenți ai liceului respectiv. Rezultatele nesemnificative obținute la simulare și bac-ul propriu-zis ne arată că sunt anumite aspecte importante de care ar trebui să se țină seama pentru a încerca îmbunătățirea învățământului de toate gradele din România. Ca punct

final al studiului, autorii s-au axat pe corelația cu piața muncii, stabilind nivelul și ponderea grupei de vârstă de zero până la 24 de ani în totalul populației, în 3 ani relativ semnificativi (1992, 2010 și 2016). Studiul se încheie cu unele propuneri care ar fi de natură să stimuleze interesul pentru învățământul general din România și, nu în ultimul rând, al absolvenților de liceu cu diplomă de BAC pentru învățământul universitar.

Literature review

Algan, Cahuc și Shleifer (2013) se preocupă de practica predării. Lucrările elaborate de Anghelache și Anghel (2016), Anghelache (2008), Lilea, Biji, Vătu și Gogu (2008) descriu modul de aplicare al instrumentelor statisticii economice, Anghelache, Isaic-Maniu, Mitruț și Voineagu (2006a), Petrescu, Gogu, și Iucu (2015) se preocupă de analize pe termen scurt și indicatori dedicați acestora. Barrow, Markman și Rouse (2009) analizează caracteristicile educației asistate de calculator. Duncan și Magnuson (2013) se preocupă de investiția în componenta preșcolară a sistemului educațional, Belfield, Nores, Barnett și Schweinhart (2006) realizează o analiză de tip cost-beneficiu a unui astfel de tip de program. Anghelache, Isaic-Maniu, Mitruț și Voineagu (2006) descriu indicatorii statistici aplicați în cuantificarea fenomenului sărăciei. Bettinger și Long (2010) evaluează impactul reducerii costurilor cu personalul didactic asupra rezultatelor educabililor, Hoffmann și Oreopoulos (2009) dezvoltă pe o temă similară, respectiv relația dintre calitatea personalului didactic și performanțele studenților. Jackson, Rockoff și Staiger (2014) se preocupă de politicile de resurse umane dedicate personalului didactic. Rothstein (2015) are în vedere politicile de asigurare a calității personalului didactic. Dillon și Smith (2015) măsoară impactul corespondenței la nivel academic între studenți și colegii. Goldin și Katz (2008) evidențiază competiția între dezvoltarea proceselor educaționale și progresul tehnic. Brown, Jones, LaRusso și Aber (2010) au în vedere unele aspecte referitoare la creșterea calității procesului educațional. Cappelen, List, Samek și Tungodden (2016) studiază impactul educației timpurii asupra preferințelor sociale. Jacob și Lefgren (2008) analizează evaluarea subiectivă a performanțelor în sistemul educațional. Rivkin, Hanushek, și Kain (2005) abordează problematica rezultatelor academice prin prisma cadrelor didactice. Gogu și Iucu (coord., 2015) este un documentar de referință asupra calității sistemului românesc de învățământ superior. Slavin, Lake, Chambers, Cheung și Davis (2009) se preocupă de o categorie specială de programe educaționale. Doepke și Zilibotti (2008) analizează alegerea profesiei vis-a-vis de spiriul capitalist. Dearden, Goodman, Fitzsimons și Kaplan (2008) se preocupă de reforma finanțării sistemului de învățământ universitar englez. Giuliano (2007) evaluează efectele originii culturale asupra vieții în Europa occidentală.

Carneiro, Costas și Parey (2013) se preocupă de dezvoltarea copiilor și tinerilor sub impactul educației și mediului casei părintești. Cunha, Heckman, Lochner și Masterov (2006) au în vedere interpretarea evidențelor asupra formării continue a competențelor. Heckman, Pinto și Savelyev (2013) analizează impactul educației timpurii asupra îmbunătățirii rezultatelor persoanei adulte. Lemieux (2006) analizează corelația dintre creșterea inechității salariale și educația post-secundară. Papay și Kraft (2015) evaluează unele aspecte ale perfecționării carierei didactice pe termen lung.

Metodologia cercetării și date

Analiza ofertei sistemului de învățământ universitar trebuie să pornească de la sursa de candidați care doresc să studieze în aceste universități. La rândul lor, absolvenții liceului cu diplomă de bacalaureat, rezultă din elevii care au urmat cursuri liceale și s-au înscris la examenul de bacalaureat, pe care l-au promovat. În scopul obținerii unor concluzii precise, este necesară analiza întregului sistem de învățământ din România, pentru a identifica nivelul abandonului școlar pe întreaga sa filieră. În acest sens pentru început vom prezenta în tabelul nr. 1 evoluția numărului de absolvenți care au promovat bacalaureatul în perioada 2010-2016.

Numărul absolvenților cu diplomă de bacalaureat în perioada 2010-2016

Tabelul 1

Anul	Absolvenți promovat BAC
2010	163.545
2011	111.932
2012	104.752
2013	114.652
2014	104.229
2015	119.840
2016	97.065

Sursa: Calcule după <https://www.edu.ro/>, accesat 2014-2017

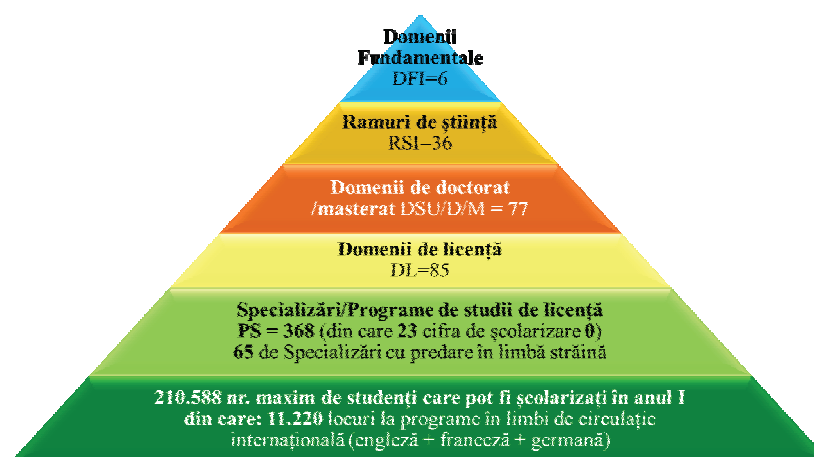
Din tabelul sintetic rezultă că numărul absolvenților care au promovat examenul de bacalaureat a scăzut, ajungând în 2016 la 97.065 persoane. Există o creștere în 2013 și 2015 față de anul precedent.

Structura și Componenta Sistemului de Învățământ Universitar în anul universitar 2016-2017

Structura sistemului de învățământ universitar cuprinde, în anul universitar în curs, 6 domenii fundamentale, cu 36 ramuri de știință, 77 domenii de masterat/doctorat, 85 de domenii de licență cu 368 programe de studii de licență, din care 23 cu cifră de școlarizare zero în 2016, din care 65 de specializări cu predare într-o limbă străină. În anul universitar 2016/2017 capacitatea maximă de școlarizare este de 210.588 studenți în anul I, din care 11.200 sunt locuri la programe de licență în limbi străine de circulație internațională (engleză, franceză, germană). Sinteza celor expuse mai sus este reprezentată în diagrama grafică din Figura nr. 1.

Structura și componența Sistemului de Învățământ Universitar, anul universitar 2016/2017

Fig. 1

Sursa: Prelucrare ARACIS după HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016

Sistemul Național de învățământ universitar de licență, pe total, cuprindea 111 instituții de învățământ universitar de licență (unele dintre acestea nu se mai află în activitate curentă).

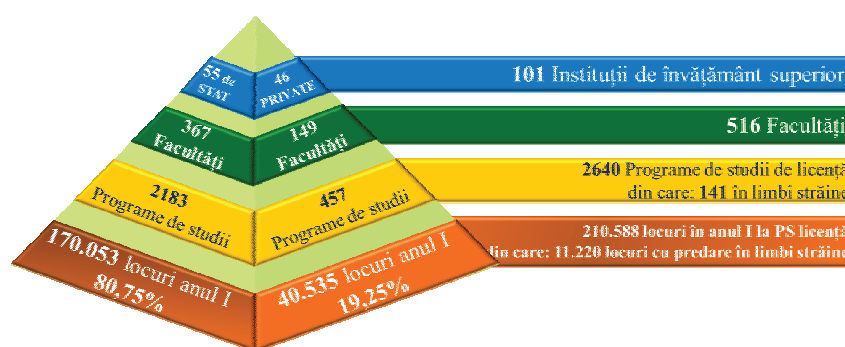
Universitățile cuprind 516 facultăți, cu 2640 programe de studii de licență, din care 141 cu predare în limbi străine de circulație internațională.

Din punct de vedere al formelor de proprietate, sistemul național de studii universitare de licență cuprinde 55 de universități de stat și 46 particulare. Dintre facultățile existente 367 sunt la universitățile de stat și 149

la cele particulare, cu 2183 programe de studii la stat și 457 la universitățile particulare. La universitățile de stat există o capacitate de școlarizare de 80,75%, iar la cele particulare de 19,25%. În diagrama grafică din Figura nr. 2 sunt sintetizate cifrele mai sus prezentate.

Componența Sistemului de Învățământ Universitar pe total și pe forme de proprietate, anul universitar 2016/2017

Fig. 2

Sursa: Prelucrare ARACIS după: HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016

Structura ofertei universitare în anul universitar 2016/2017

În analiza generală a ofertei universitare pentru studii de licență pornim de la capacitatea de școlarizare a sistemul național de învățământ universitar.

În acest sens, semnificativă este oferta pe domenii fundamentale, precum și pe cele două forme de proprietate.

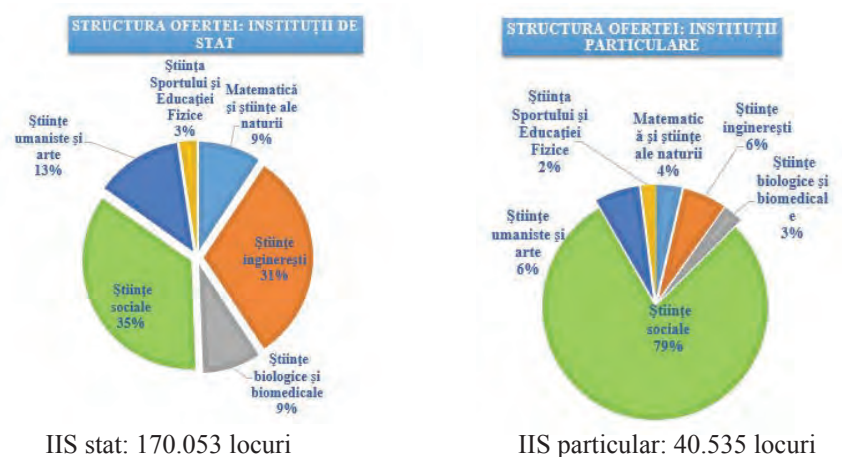
În acest sens, pe cele șase domenii fundamentale, la universitățile de stat pe primele două locuri se plasează științele ingineresti (31%) și științele sociale (35%), urmează științele umaniste și arte (13%), matematică și științele naturii (9%), științele biologice și biomedicale (9%). Știința sportului și educația fizică oferă doar 3% din totalul ofertei.

Universitățile particulare oferă locuri la studii universitare de licență, în cea mai mare pondere științelor sociale (drept, economie) 80%. Celelalte domenii fundamentale au o ofertă redusă, cuprinsă între 2% (știința sportului și educația fizică) și 6% (științe ingineresti la egalitate cu științe umaniste și artă).

În diagramele de structură, Figura 3, sunt prezentate sintetic datele privind structura ofertei pe domenii fundamentale și forme de proprietate. Pe forme de proprietate oferta totală a universităților de stat este de 170.053 locuri, iar a celor particulare de 40.535 locuri.

**Structura ofertei universitare pe domenii fundamentale, nivel licență, pe
forme de proprietate, anul universitar 2016/2017**

Fig. 3

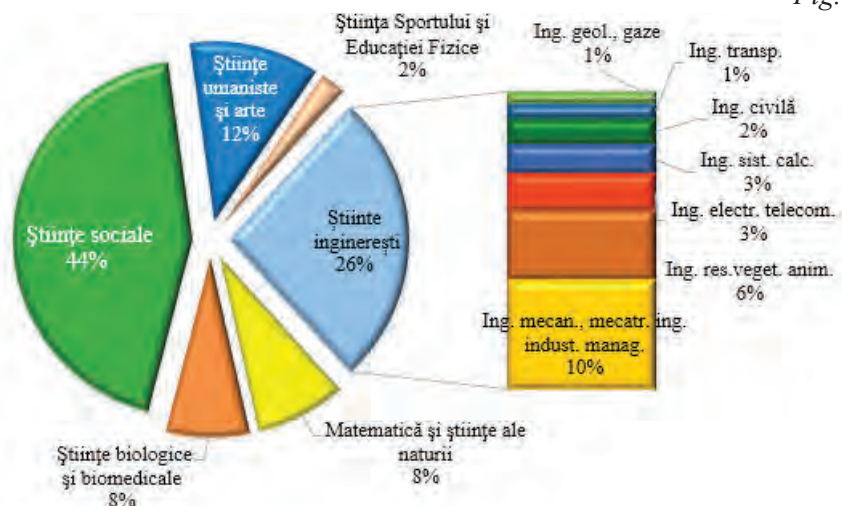

Sursa: Prelucrare ARACIS după: HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016

Structura universitară pe domenii fundamentale de licență în anul universitar 2016/2017 se prezintă astfel: științele sociale au reprezentat 44%, iar cele ingineresti 26%, ceea ce înseamnă 70% din totalul domeniilor fundamentale. În ceea ce privește domeniul științei ingineresti acestea sunt structurate pe câteva specializări foarte importante cum ar fi: ingineria mecanică 6%, telecomunicații 3%, inginerie electronică 3%, inginerie civilă 2%, inginerie transporturilor un procent, iar geologie și gaze doar 1%. Se constată astfel că este destul de contractat nivelul de științe ingineresti deoarece economia națională în domeniul industriei și al dezvoltării, cercetării și celelalte, nu mai are anvergura pe care a avut-o cu mulți ani în urmă.

**Structura ofertei universitare pe domenii fundamentale, nivel licență,
anul universitar 2016/2017**

Fig. 4

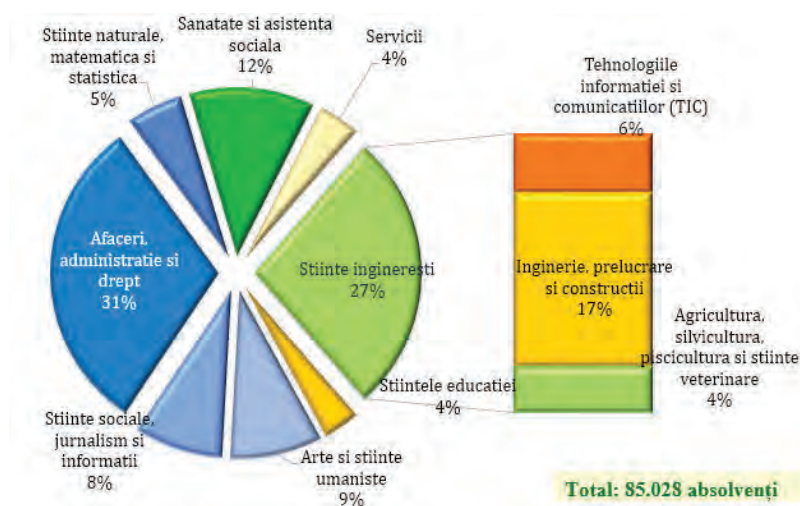
Sursa: Prelucrare ARACIS după: HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016

Un alt element al analizei l-a reprezentat structura absolvenților de licență pe grupe de specializări conform ISCED 2013, în anul 2014. Din acest punct de vedere constatăm că în domeniul științelor inginerești absolvenții au reprezentat 27% din total, iar dintre aceștia 17% au absolvit specializarea inginerie în domeniul prelucrării și construcțiilor. Desigur și în această diagramă structurală a absolvenților de licență, afacerile administrative și drept au reprezentat 31%. Important este un alt aspect, și anume acela că din totalul ofertei de locuri în învățământul de licență, de 210.588 de locuri, s-au înregistrat doar 85.028 absolvenți, ceea ce reprezintă doar 40,38% valorificare prin absolvire a locurilor ofertate disponibile. În această direcție, găsim două explicații, prima ar fi aceea că nici la ocuparea locurilor nu s-a ajuns la maximum ofertei, iar pe parcurs procentul de ieșire din sistemul de învățământ universitar de licență (îi putem spune abandon universitar) a fost în jur de 37%.

În continuare în figura 5, se prezintă situația absolvenților de licență pe grupe de specializare conform clasificării internaționale standard a educației (ISCED) din 2013.

Structura absolvenților de licență pe grupe de specializări ISCED 2013, în anul 2014

Fig. 5

Sursa: Prelucrare ARACIS după INS tempo-online, accesat martie 2017

Clasificare Internațională Standard a Educației - ISCED F 2013

În legătura cu dinamica numărului de locuri oferite pentru ciclul de licență pe domenii fundamentale în anul 2016/2017 față de anul universitar 2014/2015 constatăm anumite modificări în sensul că, la științe ingineresti, știința sportului și educație fizică precum și la științe biologice și biomedicale s-au înregistrat creșteri.

La celelalte constatăm că există unele reduceri ale numărului de locuri oferite. Avem în vedere aici științele sociale, în care numărul a fost mai mic cu 7%, matematică și științe ale naturii cu 4%.

Pe total numărul maxim de studenți licență care pot fi școlarizați a scăzut cu 4899 locuri în anul 2016/2017 față de anul 2014/2015 ceea ce reprezintă o reducere de 2%. Datele sintetice se află în tabelul nr. 2.

Dinamica numărului de locuri anul I, ciclul de licență, pe domenii fundamentale în 2016/2017 față de 2014/2015

Tabelul 2

Cod DFI	Domeniul fundamental (DFI)	Anul universitar 2014-2015			Anul universitar 2016-2017			Modificări 2016 față de 2014	
		IIS de stat	IIS particulare	Total IIS	IIS de stat	IIS particulare	Total IIS	Abs.	%
								Total IIS	Total IIS
10	Matematică și științe ale naturii	16382	1810	18.192	15857	1465	17.322	-870	-4,8
20	Științe ingineresti	51263	2.430	53.693	53388	2.495	55.883	2190	4,1
30	Științe biologice și biomedicale	14320	980	15.300	14730	1120	15.850	550	3,6
40	Științe sociale	62450	37515	99.965	60127	32075	92.202	-7763	-7,8
50	Științe umaniste și arte	20940	2725	23.665	21834	2.555	24.389	724	3,1
60	Știința Sportului și Educației Fizice	3737	925	4.662	4117	825	4.942	280	6,0
Total nr. maxim de studenți licență care pot fi școlarizați		169092	46.385	215477	170053	40535	210588	-4889	-2,3

Sursa: Prelucrare ARACIS după: HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016

Interesantă este analiza și dintr-un alt punct de vedere și anume, acela al numărului de programe de licență pe forme de proprietate, după durata de studii, forma de învățământ în anul universitar 2016/2017.

În acest sens constatăm că numărul de programe de studii la instituțiile de învățământ universitar de stat a fost de 3, 4, 5 sau 6 ani, adică un număr de 2183 de programe de licență, iar la învățământul universitar particular totalul acestor programe a fost de 456.

În total, numărul de programe de licență la nivelul României a fost de 2640. Structura și numărul acestora este prezentată în tabelul 3 și 4.

Numărul de programe de licență, pe forme de proprietate după durata de studii, în anul universitar 2016/2017

Tabelul 3

Indicator	Forma de proprietate	Durata de studii programe licență (ani)				Total
		3 ani	4 ani	5 ani	6 ani	
Număr programe de studii	IIS de stat	1227	884	17	55	2183
	IIS particulare	358	88	2	9	457
TOTAL programe		1585	972	19	64	2640

Sursa: Prelucrare ARACIS după: HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016

Numărul de programe de licență, pe forme de proprietate după forma de învățământ, în anul universitar 2016/2017

Tabelul 4

Indicator	Forma de proprietate	Forma de învățământ			Total
		IF	IFR	ID	
Număr programe de studii	IIS de stat	1960	61	162	2183
	IIS particulare	362	57	38	457
TOTAL programe		2322	118	200	2640

Sursa: Prelucrare ARACIS după: HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016

Numărul de programe pe forme de învățământ în anul universitar 2016/2017 a fost după cum urmează: la universitățile de stat , învățământ cu frecvență-1660 de programe, învățământ fără frecvență sau cu frecvență redusă – 61 de programe și învățământ la distanță 162 de programe, total 2183 programe.

La universitățile particulare numărul de locuri la învățământul cu frecvență a fost 362 de programe, la învățământul cu frecvență redusă 57, iar la învățământul la distanță 38, total 457 programe.

Situația numărului de locuri în anul I, după limba de predare, după forma de proprietate reflectată în tabelul nr. 5 arată că, de regulă, și la particular și la stat sunt numai cu învățământ cu frecvență și însumează un număr important de locuri care din păcate, niciodată nu vor ajunge să fie garanții de ocupare de locuri de muncă în economia națională, deoarece aceștia prin modul în care și-au însușit cunoștințele din programele de studii, dar cu abilitate de a se exprima în limbi străine, optează pentru a merge în această direcție.

Reținem faptul că la învățământul particular sunt doar 990 de locuri în limbi străine.

Datele sunt concentrate în tabelul nr. 5.

Numărul de locuri anul I după limba de predare, pe forme de proprietate, în anul universitar 2016/2017

Tabelul 5

Indicator	Limba de predare	Forma de proprietate		Total SIS
		IIS de stat	IIS particulare	
Nr maxim de studenți care pot fi înscriși în anul I	Română	156.433	39.545	195.978
	Engleză	7.925	805	8.730
	Franceză	1.435	40	1.475
	Germană	1.015	0	1.015
	Maghiară	3.245	145	3.390
TOTAL locuri licență		170.053	40.535	210.588

Sursa: Prelucrare ARACIS după: HG nr. 376/2016 și HG nr. 654/2016

Un alt aspect al analizei îl reprezintă ierarhia instituțiilor universitare după numărul de locuri pe care l-au oferit în anul universitar 2016/2017.

În învățământul de stat, pe locul întâi se situează Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca cu o oferta de 18.336 de locuri, urmată de Universitatea București cu 11.291 de locuri și Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași cu 9.445 de locuri.

Iată, primele trei universități care oferă o pondere foarte ridicată de locuri pentru doritorii de a absolvi cursuri universitare.

Pe ultimele trei locuri se situează, în ordine de jos în sus Universitatea Constantin Brâncuși din Tîrgu-Jiu cu 1.770 de locuri, Universitatea de Medicină Iuliu Hațieganu din Cluj-Napoca cu 1.775 de locuri și Universitatea de Medicină și Farmacie G.D. Popa din Iași cu 2.000 de locuri. Aceste date sunt sintetizate în Figura nr. 6.

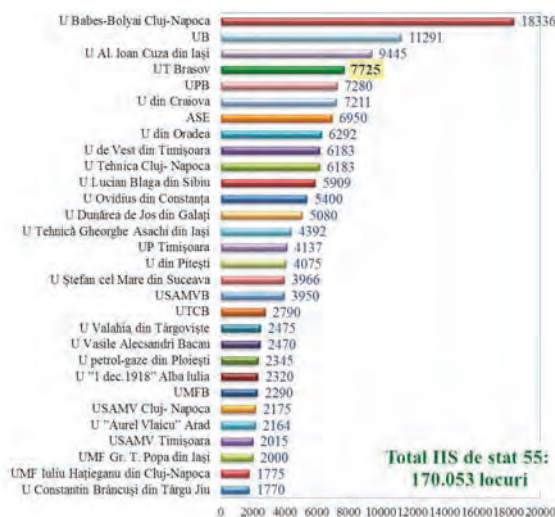
În învățământul particular pe primele trei locuri, din punct de vedere al ofertei, se situează Universitatea Spiru Haret din București cu 7.465 de locuri, Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir din București – 4.465 de locuri și Universitatea Româno-Americană din București cu 3.125 de locuri.

Pe ultimele trei locuri se situează Institutul Teologic Penticostal București cu 50 de locuri, Institutul Teologic Protestant Cluj-Napoca – 50 de locuri și Institutul Teologic Baptist București cu 75 de locuri.

Constatăm că în acest grafic, numărul 7, sunt incluse 38 de instituții particulare, care împreună au o ofertă totală de 40.535 de locuri pe care le oferă studenților care doresc să intre în anul I.

Ierarhia instituțiilor de învățământ universitar de stat după oferta de locuri în anul I, anul universitar 2016/2017

Fig. 6

Sursa: Prelucrare ARACIS după HG nr. 654/2016

Ierarhia instituțiilor de învățământ universitar particulare după oferta de locuri în anul I, anul universitar 2016/2017

Fig. 7

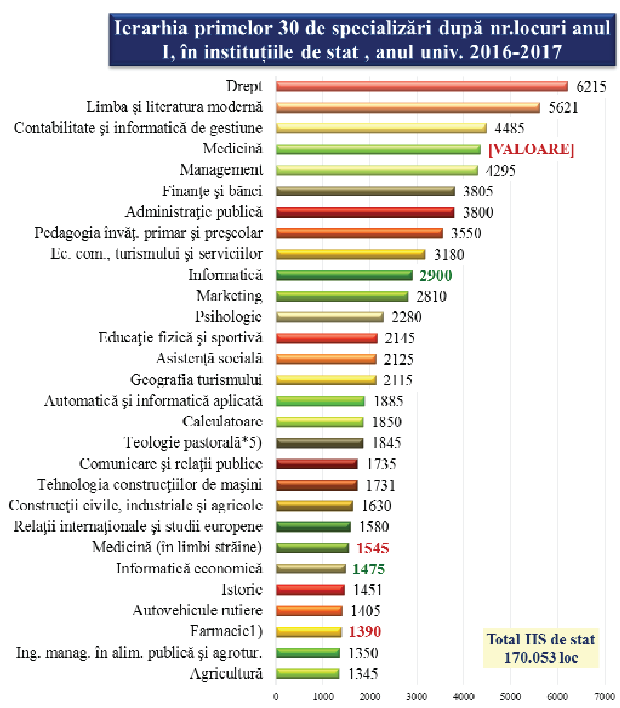

Sursa: Prelucrare ARACIS după HG nr. 654/2016

Analiza ierarhiei primelor 30 de specializări, după numărul de locuri în anul I la instituțiile de stat și particulare din România, este importantă pentru stabilirea principalelor specializări după numărul de locuri oferite pentru anul I de instituțiile de învățământ universitare din România pentru anul universitar 2016/2017. Desigur, în această direcție, ținând seama de numărul de locuri oferit și de nevoile pieței muncii, putem stabili modul în care sunt corelate aceste oferte cu cerința pieței. Se constată că la învățământul universitar de stat pe primele trei locuri s-au situat specializările Drept cu 6.215 locuri, Limba și literatura modernă cu 5.621 de locuri, Contabilitatea și Informatica de Gestione cu 4.485 de locuri. Pe ultimele trei locuri se află specializările Agricultură cu 1.345 de locuri, Ingineria și Managementul în Alimentația Publică și Agroturistică- 1.350 de locuri și Farmacie cu 1.390 de locuri. Desigur, locurile oferite sunt probabil în strânsă corelație cu ceea ce fiecare dintre universități au constatat, pornind de la capacitatea pe care o au de a pregăti specialiști în domeniile respective.

Ierarhia primelor 30 de specializări după nr. locuri anul I, în instituțiile de stat, anul univ. 2016-2017

Fig. 8

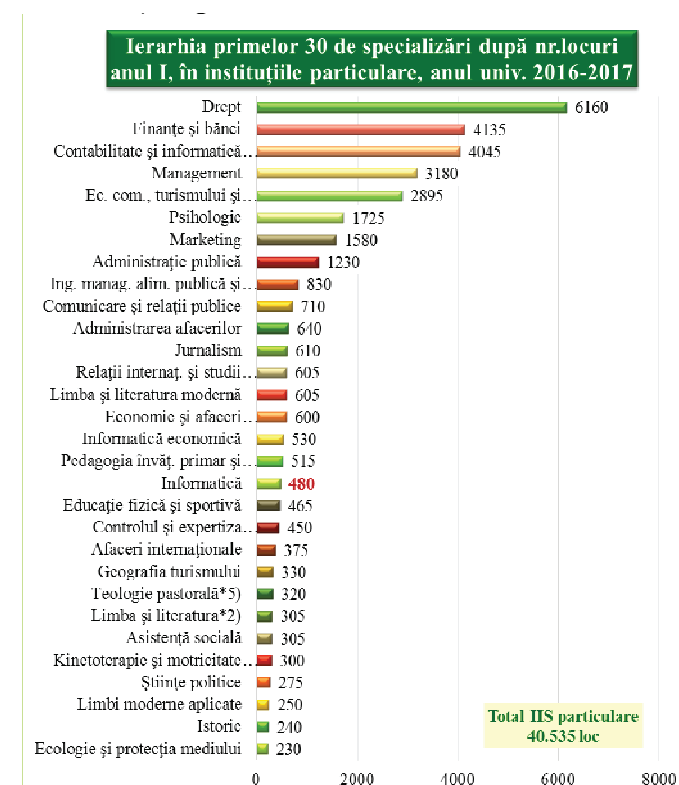

Sursa: Prelucrare ARACIS după HG nr. 654/2016

În ceea ce privește ierarhizarea primelor 30 de specializări, după locurile oferite în anul I de instituțiile particulare pentru anul universitar 2016/2017 constatăm următoarea situație: Dreptul și aici, cu un număr aproximativ egal cu cel oferit de instituțiile de stat, este pe locul întâi cu 6.160 de locuri, urmează Finanțe-Bănci 4.135 de locuri, Contabilitate și Informatică de Gestiune cu 4045 de locuri. Pe ultimele trei locuri în învățământul particular, sunt clasate Ecologia și Protecția Mediului – 230 de locuri, Istorie – 240 de locuri și Limbi Moderne Aplicate – 250 de locuri. În total, pe specializări, învățământul universitar particular oferă 40.535 de locuri.

Ierarhia primelor 30 de specializări după nr. locuri anul I, în instituțiile particulare, anul univ. 2016-2017

Fig. 9

Sursa: Prelucrare ARACIS după HG nr. 654/2016

În figura nr. 10 am concentrat primele 25 de specializări din totalul celor 368 de specializări după numărul de locuri oferite în anul I, pe forme de proprietate

în anul universitar 2016/2017. Constatăm că, în principiu, și în această ierarhizare cuprindem următoarea structură a primelor trei locuri, care este oarecum identică. Dreptul – total particular și de stat – 12.375 de locuri, oferite de 38 de universități. Pe locul 2 se află Contabilitatea și Informatica de Gestione cu 8.530 de locuri oferite de 43 de universități de stat și particulare. Pe locul 3 Finanțe-Bănci cu 7.940 de locuri oferite de 42 de universități de stat și particulare. Ultimele trei locuri sunt ocupate de Tehnologia Construcțiilor și Mașinilor – 1.781 de locuri, Jurnalism – 1.794 de locuri și Administrarea Afacerilor – 1.850 de locuri. Nu am mai menționat numărul de universități care sunt implicate în ofertarea acestor locuri, deoarece acestea sunt nesemnificative față de totalul primelor trei. În figura nr. 10 am reprezentat grafic, atât structura pe forme de proprietate, cât și pe specializări a programelor și specializărilor care sunt în Top 25.

Top 25 din 368 de specializări după numărul locurilor în anul I, pe forme de proprietate, anul universitar 2016/2017

Fig. 10

Sursa: Prelucrare ARACIS după HG nr. 654/2016

Suntem tentați să apreciem modul în care populația are studii terțiare și o regăsim în totalul forței de muncă cu vârsta între 15 și 64 de ani. Am luat ca ani comparabili, pentru care am deținut date, de la toate cele 28 de state membre ale Uniunii Europene, pe care le-am prezentat în figura nr.11.

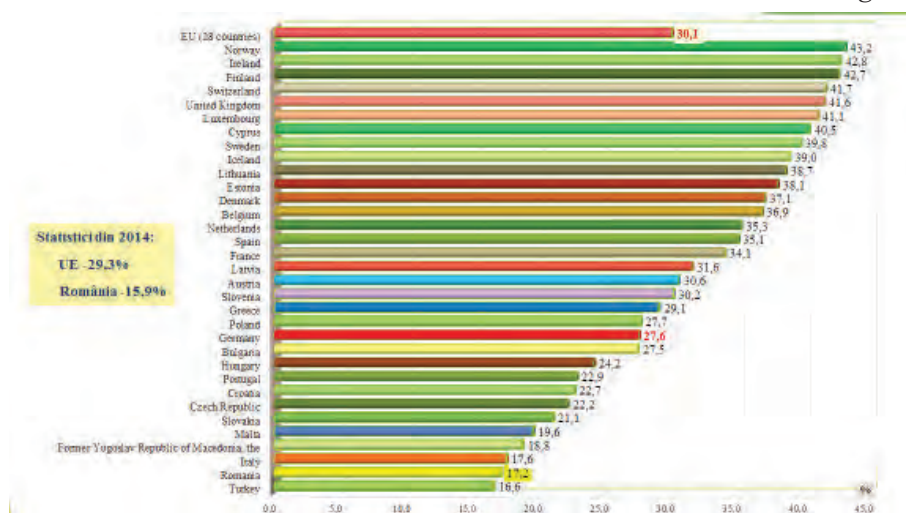
Media populației cu studii terțiare pe total UE-28 a fost de 30,1%. Pe primele locuri se situează Norvegia cu 43,2%, Irlanda cu 42,8% și Finlanda cu 42,7%. Întâmplător sau nu, pe ultimele trei locuri se situează Turcia cu 16,6%, România cu 17,2% și surprinzător, Italia cu 17,6%.

Datele analizate sunt preluate după Eurostat care, a arătat că situația statelor din acest punct de vedere, clasificate, este aceasta. Comparând cu anul 2014, constatăm că în UE ponderea a crescut de la 29,3% la 31%, adică un spor de 1,7%, iar în România a crescut de la 15,9% la 17,2% adică cu 1,3%.

Constatăm că România este încă departe de posibilitatea pe care o are sistemul de învățământ universitar din România, de a acoperi aceste decalaje față de statele care sunt mult mai bine plasate. Cauzele pot fi diverse, dar nu este cazul să ne ocupăm de ele în acest moment.

Ierarhia statelor UE, după ponderea populației cu studii terțiare (nivel ISCED 5-8), în total forța de muncă (15-64 ani), în 2015 %

Fig. 11

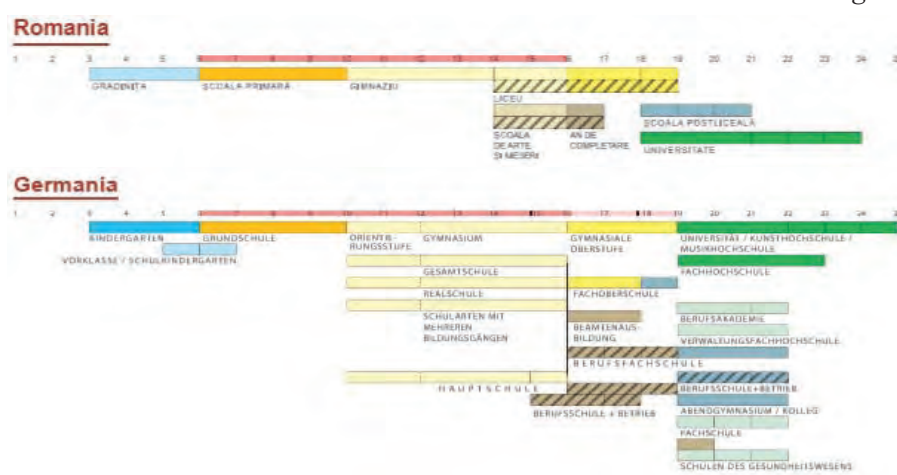
Sursa: Prezentare după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/> accesat, ianuarie 2017

Încercând să oferim o explicație a structurii sistemului de învățământ superior din România, am plecat de la posibilitatea pistelor pe care le au absolvenții de școală generală, pentru liceu sau alte meserii și apoi a absolvenților de liceu cu diploma de bacalaureat, pentru viitor. Din acest punct de vedere, conform datelor din figura 12 rezultă că România acordă absolvenților de liceu doar două piste, și anume, școală postliceală sau studii universitare. Comparată cu Germania, constatăm că suntem la o distanță foarte mare, în contextul în care în această țară există cel puțin 9 piste. Și alte țări care se află în vârful piramidei studiilor universitare, oferă la fel, un număr important de piste pentru ca absolvenții de gimnaziu și școală generală și apoi liceu – cu bacalaureat sau fără bacalaureat – le oferă, acesta fiind net superior

posibilităților României. Iată de ce, reintroducerea învățământului dual va crea o pistă suplimentară. În ceea ce privește posibilitatea ca absolvenții de gimnaziu să poată să meargă la licee cu profil tehnic acoperind o serie de profesii și fiind mai aproape de oferta de locuri de muncă pe care o prezintă România.

Structura sistemului de învățământ în România și Germania

Fig. 12

Sursa: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>

Pe baza datelor de care am dispus și am făcut unele calcule, rezultă că gradul și nivelul de cuprindere în învățământ al populației din grupa de vârstă 15-18 ani a evoluat negativ an de an, din 2010 până în 2015. Astfel, dacă în 2010, ponderea acestor persoane cuprinse în învățământ în totalul populației reprezenta 86,2%, în 2015 a ajuns la 78,2% și trendul este descrescător. Important ni se pare, numărul populației în afara învățământului la vârsta cuprinsă între 15-18 ani. Astfel, dacă în anul 2010 erau 123.483 de persoane neincluse în activitatea de învățământ, în 2015 numărul acestora a ajuns la 188.651 de persoane. Aceasta denotă o evoluție alarmantă care va trebui, cumva, să fie stopată, pentru ca declinul să nu se accentueze. Deoarece, în numărul de persoane rămase în afara sistemului de învățământ identificăm persoane fără profesie, persoane oarecum ușor nepregătite, ca să nu le spunem semi-analfabete. (Tabelul 6)

Gradul și nivelul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară 15-18 ani

Tabelul 6

Indicator	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară 15-18 ani	86,2%	84,2%	82,2%	81,4%	80,1 %	78,2 %
Populația rezidentă de vârstă 15-18 ani	894.806	886.498	878.432	872.230	863.591	865.371
Populația cuprinsă în învățământ de vârstă 15-18 ani	771.323	746.431	722.071	709.995	691.736	676.720
Populația în afara învățământului de vârstă 15-18 ani	123.483	140.067	156.361	162.235	171.855	188.651

Sursa: Calcule după: <http://statistici.insse.ro/shop> INS Tempo Online accesat, februarie 2017

O altă analiză, conform datelor din figura nr. 13, s-a concentrat pe stabilirea nivelului populației școlare de vârstă 17 ani de la naștere, care în perioada 2013-2015 au fost cuprinși sau nu, într-o formă de învățământ

În figura nr. 13 am considerat în 2013, 2014 și 2015 numărul de persoane care s-au născut în intervalul care îi aduce la vârsta de 17 ani, respectiv 1995-2004, 1996-2005, 1997-2006. Sub figura nr. 13, am prezentat pe anii considerați, numărul născuților-vii pe care i-am preluat apoi în reprezentarea grafică și populația școlară de 8 ani preluată la fel în această reprezentare grafică.

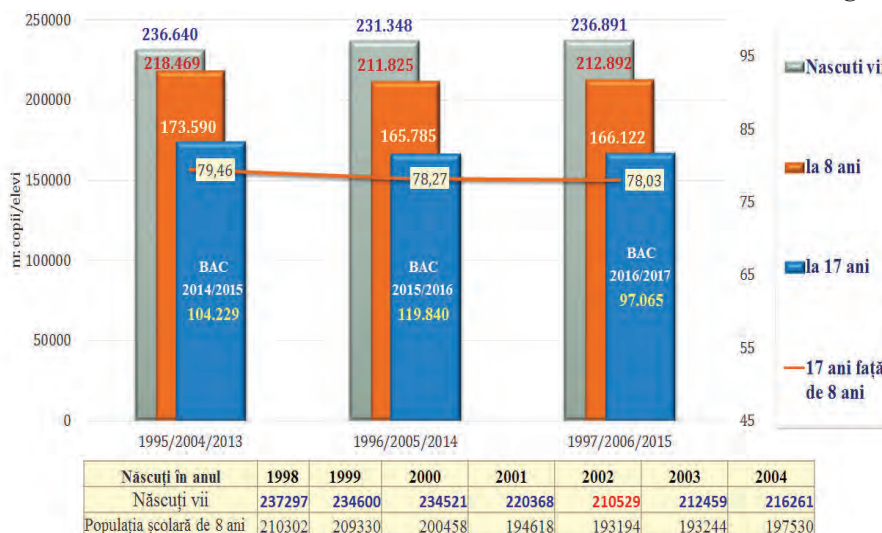
Ce constatăm? Că numărul de născuți-vii în perioada analizate a rămas oarecum constant, deci neputând fi vorba de o reducere a.

Numărul celor născuți-vii și ajunși la vârsta de 8 ani reprezintă 85% din persoanele considerate. Mai departe, ponderea persoanelor care au urmat cursurile a fost de 75% din total, iar populația ajunsă la vârsta de 17 ani și inclusă în studiile liceale a fost de 65%. Ponderea persoanelor care urmau studii liceale față de numărul de persoane cu vârsta de 8 ani a reprezentat 55%.

Și nu în ultimul rând, constatăm că absolvenții de liceu cu examen de bacalaureat au reprezentat în medie în cei trei ani, 45%. Iată deci, că în această evoluție, pe vârste fiind, se înregistrează o mare pierdere în persoanele care rămân neocupate în sistemul de învățământ general până la cel liceal.

Nivelul populației școlare de vârstă 17 ani de la naștere, la 8 ani (în calitate de elevi), în perioada 2013-2015

Fig. 13

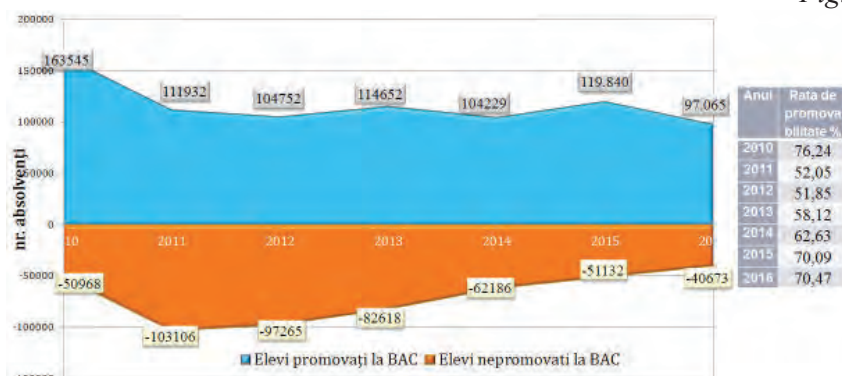

Sursa: Calcule după: <http://statistici.insse.ro/shop> INS Tempo Online accesat, februarie 2017

Vom prezenta în continuare evoluția absolvenților promovați și nepromovați la examenul de bacalaureat în perioada 2010-2016. În figura nr. 14, graficul evidențiază trei date.

Evoluția absolvenților promovați și nepromovați la examenul de bacalaureat în perioada 2010-2016

Fig. 14

Sursa: Calcule după <https://www.edu.ro/> accesat 2014-2017

Totalul persoanelor care au fost apte să intre în învățământul superior a urmat un trend oarecum descrescător, cu două inflexiuni, în anii 2013 și 2015.

La nivelul anului 2016 numărul total al absolvenților de liceu a fost 97.065 cu BAC, iar absolvenții care nu au promovat examenul de bacalaureat 40.673.

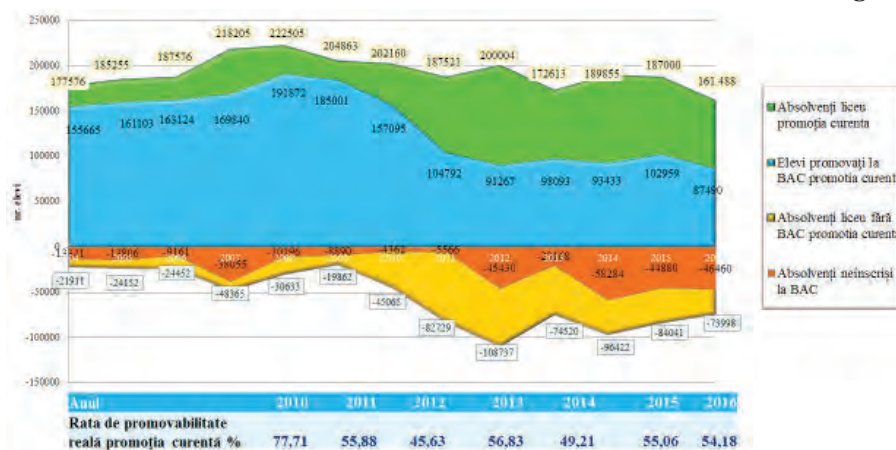
Separat, am prezentat și în cifre relative, procentul înregistrat în rata de promovare a bacalaureatului. Se constată că în anii 2011, 2012 procentul a fost foarte mic iar apoi a crescut ușor în anii 2014, 2015 și 2016.

Evoluția acestor date este influențată și de numărul diferit al celor înscriși la cursurile liceale care au ajuns în faza de absolvire, făcând ponderea între cei care au promovat cu obținerea diplomei de bacalaureat din totalul populației care a ajuns la acest nivel.

Ne-am ocupat apoi pe o analiză mai extinsă asupra evoluției absolvenților din promoția curentă, cu promovați și nepromovați la examenul de bacalaureat, dar într-o perioadă mai lungă, 2004-2016. Datele sunt prezentate în figura nr. 15.

Evoluția absolvenților promoția curentă promovați și nepromovați la examenul de bacalaureat în perioada 2004-2016

Fig. 15

Sursa: Calcule după <https://www.edu.ro/> accesat 2014-2017

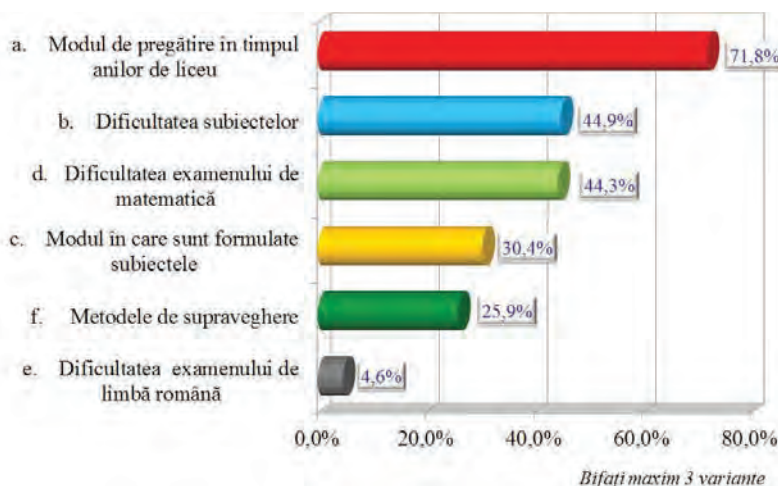
Constatăm același trend, că numărul absolvenților din promoția curentă scade, elevii promovați la examenul de bacalaureat scade, iar absolvenții fără BAC scade și el. Crește, însă, numărul absolvenților de liceu care nu s-au înscris la examenul de bacalaureat, ca urmare a faptului că multe

licee, pentru a avea un grad de promovare mai sporit, profesorii recomandă elevilor cu pregătire slabă să nu se mai înscrie la BAC.

Explicațiile care pot fi date în legătură cu promovarea examenului de bacalaureat ar putea fi sintetizate după sondajul de opinie pe care l-am făcut pe un eșantion de 1015 respondenți. Pe primul loc se află modul de pregătire nesatisfăcător în anii de liceu – 71,8%. A doua cauză ar fi dificultatea subiectelor – 44,95% din respondenți și apoi dificultatea examenului de matematică – 44,3%. De fapt, se constată că majoritatea celor care nu au obținut diploma de bacalaureat au avut probleme la promovarea examenului de matematică. Probabil, în conformitate cu regulamentele de obținere a bacalaureatului ei pot să își obțină și acest examen în sesiunile de bacalaureat următoare. Printre alte cauze care au determinat rezultate slabe, amintim și modul în care sunt formulate subiectele, modelele de supraveghere sau, într-o măsură mai redusă, dificultatea examenului de limba română (4,6%). Această ultimă cauză considerăm că este ne semnificativă și mai degrabă, pleacă de la pregătirea total necorespunzătoare a candidaților. S-a mai remarcat că în perioada liceului, cele care sunt situate în mediul rural au cele mai slabe rezultate, influențate pe de o parte de calitatea cadrelor didactice, iar pe de altă parte de interesul scăzut al liceenilor în a studia precum și dorința lor de a urma studii liceale, majoritatea mulțumindu-se să obțină o diplomă de 8 clase, după care nu mai continuă.

Cum explicați rezultatele slabe la simulare / BAC?

Fig. 16

Sursa: Studiu eșantion 1015 respondenți clasa XI-XII București "Zilele Porților deschise" anul 2015

Dacă ar fi să analizăm profilul pe care îl au studenții proaspăt absolvenți ai BAC-ului și modul în care aceștia se îndreaptă către bacalaureat am stabili următoarele: cel mult 80% dintre absolvenții cu bacalaureat se înscriu la facultate imediat după terminarea liceului. Dintre aceștia numai 35% știu exact, încă din clasa a XI-a la ce facultate sau specializare se vor înscrie. Un număr important, de 60% dintre cei care optează să urmeze cursurile universitare se decid doar în momentul în care promovează examenul de bacalaureat și se ghidează după oferta care i se pare mai convenabilă, după opinia unor colegi care optează deja sau după mărimea taxelor percepute de universitățile de stat sau particulare. Important este însă un alt element, și anume, că din totalul celor înscriși promovează anul I doar 75%, existând deci o pierdere în primul an de 25%.

Profilul noului student – proaspăt absolvent de BAC

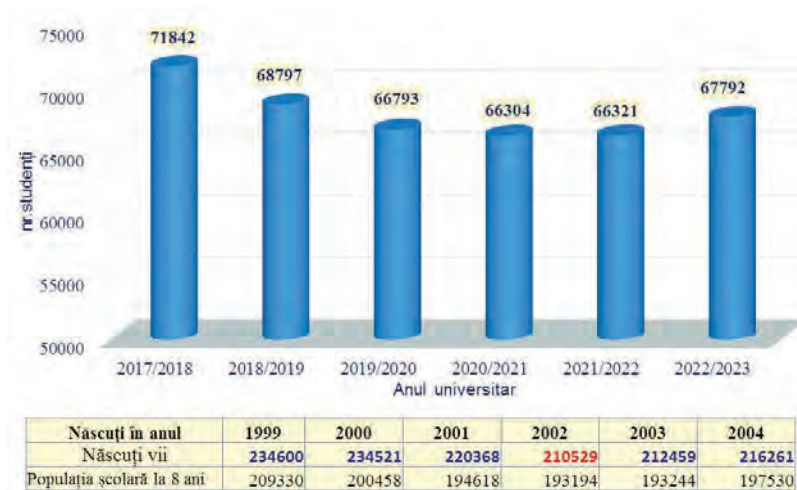
Fig. 17

Pentru a pune în relevanță cele menționate cu profilul noului student și estimarea numărului de studenți absolvenți în perioada 2017-2022. Din figura 18 rezultă că din 2017 până în 2022 numărul va fi descrescător. Astfel, în anul universitar 2017/2018 vom întâlni 71.848 de doritori să urmeze cursurile liceale, ajungând în 2021/2022 doar 66.321 de interesați de oferta pe care o prezintă instituțiile de învățământ universitar din România. Acesta este un semnal delicat, și poate să aibă reverberație asupra modului în care universitățile reușesc să-și acopere ofertele pe care le au. Probabil că în procesele de reevaluare efectuate de ARACIS și în deciziile luate de Ministerul Educației Naționale se va întâlni și o reducere treptată a numărului de locuri pe care îl pot oferi toate universitățile la un loc sau fiecare în parte. Este posibil să dispară unele specializări, programe care nu sunt atractive și să crească totuși numărul acelor specializări care sunt mai atractive.

**Estimarea numărului de studenți - proaspăt
absolvenți de liceu cu BAC perioada 2017-2022**

Fig. 18

Sursa: Calcule după: <http://statistici.INSSE.ro/shop> INS Tempo Online accesat, februarie 2017

Un ultim aspect pe care l-am avut în vedere a fost acela de a încerca o corelație a numărului de absolvenți de universități cu piața muncii și am luat în discuție trei aspecte: populația României, populația în vârstă de 0-24 ani și ponderea populației în vârstă de 0-24 ani cu studii în totalul populației. Figura nr. 19 este relevantă și dă indicații precise asupra acestor evoluții. Vom constata că populația României va scădea, de la 23.143.160 persoane în anul 1992 la 19.760.314 locuitori în anul 2016. De asemenea populația în vârstă de 0-24 ani s-a redus în cifre absolute de la 9.318.243 persoane în 1992 la 5.227.716 persoane în 2016. Ponderea acestora în totalul populației se reduce de la 40,3% în 1992 la 26,5% în anul 2016. Datele sunt sintetizate în figura numărul 19.

Corelația cu piața muncii
Nivelul și ponderea grupe de vârstă 0-24 ani în total populația țării, în
anii 1992, 2010 și 2016

Fig. 19

Sursa: Calcule după: <http://statistici.insse.ro/shop> INS Tempo Online accesat, martie 2017

Concluzii

Articolul de față conduce la câteva concluzii certe. În primul rând, există un declin permanent al ocupării persoanelor cu vârstă de învățământ, pornind chiar de la grădiniță, în totalul populației de vârstă școlară. Desigur obiectivul principal fiind aprecierea ofertei sistemului de învățământ universitar pentru absolvenții de liceu, un spațiu larg al acestei lucrări a fost acordat acestei analize. Pe baza ierarhizărilor instituțiilor de învățământ universitar, după numărul de locuri oferite, forma de proprietate sau după programele de studii de licență pe care le are fiecare instituție, rezultă o situație complexă. În primul rând, sunt instituții din sistemul de învățământ universitar care au programe la care au acces un număr limitat de candidați, probabil datorită necorelării cu piața muncii, sau a lipsei orientării profesionale pentru absolvenți. Studiinduse ierarhia principalelor specializări, după numărul de locuri oferite de instituțiilor de învățământ universitar și numărul de locuri ocupate în anul universitar 2016-2017 se constată câteva aspecte semnificative. În primul rând, unele programe cum ar fi cel de Drept de exemplu, are cel mai mare număr de locuri oferite și cel mai mare număr de locuri ocupate, deși în structura absolvenților care trec în câmpul muncii procentul este mai mic. Aici poate exista o explicație în sensul că activitatea absolvenților programelor de Drept se poate realiza și pe cont propriu, fără a se înregistra ca salariați cu contract de muncă. Nu am efectuat și acest studiu deoarece nu am avut datele necesare

pentru a emite o ipoteză concretă bazată pe un indicator cuantificabil. Din studiul repartizării studenților către universitățile de stat și cele particulare, a rezultat o tendință de scădere a numărului de studenți admiși în ambele sisteme, ceva mai pregnant în sistemul particular, probabil datorită lipsei resurselor financiare, dar, mai ales, datorită neatractivității pieței muncii. Din analiza situației existente în oferta sistemului de învățământ pentru absolvenții de gimnaziu sau de liceu cu bacalaureat s-a constatat existența unui număr redus de piste de atracție, de exemplu, pentru absolvenții de liceu doar două, școala postliceală sau studii universitare de licență. Comparat această situație cu cea existentă în alte state din Uniunea Europeană, cu sistem dezvoltat de învățământ în general și al celui universitar de licență în special, rezultă că oferta continuării studiilor în România este redusă. În Germania, Norvegia, Franța, Marea Britanie după absolvirea studiilor universitare există între 9 și 11 piste pe care absolvenții le pot urma. Ca ofertă a sistemului de învățământ universitar pentru absolvenții de liceu cu studii de bacalaureat, se constată discrepanța între ofertă și cererea de locuri. Astfel, în 2016 din totalul absolvenților de liceu care s-au înscris la examenul de bacalaureat, 97,065 au promovat examenul, iar 40,673 nu au trecut acest prag. Cifra relativă de 70,47% dintre cei înscriși la bacalaureat care nu au promovat este ușor fetișizată deoarece în anul menționat s-a înregistrat cel mai mic număr de înscriși la examenul de bacalaureat. O altă concluzie a rezultatelor slabe obținute la examenul de bacalaureat ar constitui-o, într-o ordine stabilită pe baza unui sondaj eșantion de 1015 respondenți din clasele XI și XII, următoarea situație: modul de pregătire în timpul anilor de liceu ar fi de 71,8% menționată de cei intervievați în cauză. Aceasta are la bază poate calitatea învățământului, a programelor de multe ori particularizate în funcție de licee, de regiuni. Un alt număr important de persoane intervievate, în procent de 44,9% au pus pe locul 2 dificultatea subiectelor. Desigur, nu am putut face o analiză profundă, dar probabil că dificultatea subiectelor apare mai pregnant, atâta timp cât există tipuri diferite de manuale sau tematici pentru examenul de bacalaureat, care se iau din așa-zisă „viață reală” și nu din programele analitice ale disciplinelor examinate la bacalaureat. O cauză suficient de importantă o reprezintă dificultatea examenului de matematică, știință exactă, pe care trebuie să o parcurgă toți absolvenții, nemaifiind vorba de specializarea sau orientarea reală sau umanistă. Credem că pentru cei care au înclinație pentru studiile umaniste, examenul de matematică așa cum relevă și procentul de 44,3% este nu dificil, ci devastator. Respondenții s-au referit și la modul în care sunt formulate subiectele, ca o cauză esențială mai ales în cazul în care vorbim de licee din mediul rural, în care probabil că programele de învățământ, de pregătire a examenului de bacalaureat au fost diferite. Ultimele două

cauze, cu procente mai mici, se referă la metodele de supraveghere 25,9%, sau dificultatea examenului de limba română. Acesta din urmă neputând fi în nici un caz un factor esențial pentru pierderea șansei de a promova examenul de licență. Pe baza sondajului (a eșantionului analizat) rezultă următoarele elemente care sunt demne de luat în considerație, când analizăm ce trebuie făcut pentru creșterea interesului absolvenților pentru învățământul universitar. 80% dintre absolvenți cu bac, se înscriu la facultate imediat după terminarea liceului, majoritatea neavând o orientare profesională precisă, care să îi ducă acolo unde au aptitudini, care le-ar da o șansă mai ridicată, de cele mai multe ori rezumându-se la costurile respective. Doar 35% dintre cei care termină clasa a XI-a știu exact la ce facultate/specialitate se vor înscrie, iar 60% dintre aceștia se decid doar atunci când au luat bac-ul și se ghidează după oferte, sugestiile unor colegi, sistemul de taxe și multe altele dintre acestea. Pe total sistem de învățământ universitar din România, doar 75%, ca procent maxim promovează anul I, iar apoi în mod gradat acest procent se reduce până către 60-65%, restul reprezentând-ul cei care abandonează cursurile universitare sau sunt scoși pe bază de rezultate foarte slabe, sau imposibilitatea continuării plății taxelor din acest sistem. Din cele menționate, rezultă că ar trebui întreprinse unele măsuri care să poată să influențeze creșterea gradului de atractivitate al învățământului universitar. În primul rând se constată că numărul cel mai mic de absolvenți ai liceului, care se înscriu la examenul de bacalaureat sau îl promovează, provin din mediu rural. Aceștia manifestă reale deficiențe, în ceea ce privește nivelul de pregătire și nu au psihologia unor rezultate bune care să-i îndemne pentru terminarea studiilor universitare. O altă parte dintre aceștia, sunt lipsiți de resursele financiare care i-ar putea îndrepta spre învățământul universitar. Autorii consideră că asistența socială, psihologică, pedagogia învățământului, pregătirea disciplinelor Matematică, Română, Informatică în mediul rural, ar putea să îmbunătățească nivelul de pregătire. A doua sugestie am identificat-o în a impune un modul de practică obligatorie în mediul rural la nivelul de instituțiilor care au programe de "Pedagogia învățământului primar și preșcolar" (25 de universități), Asistență socială (21 de universități); Administrație publică (32 de universități). Aici practica nu există, iar universitățile într-un număr foarte mic se îndreaptă către liceele din provincie, pentru a practica „porți deschise”, pentru a practica discuții cu corpul didactic și viitorii absolvenți din clasele X, XI, XII. A treia măsură pe care o considerăm necesară ar fi o ajustare a ofertei universitare în sfera specializărilor inovatoare de tehnologie, protecția mediului, economie sustenabilă creatoare de valoare adăugată brută, așa încât unele oferte, care nici nu au cerere, să fie comasate. Din punct de vedere al universităților cu profil limitat probabil că se va pune problema soluționării pe cale consorțială.

Acestea sunt concluziile la care au ajuns autorii, pe baza datelor supuse studiului.

Bibliografie

1. Algan, Y., Cahuc, P., and Shleifer, A. (2013). „Teaching Practice and Social Capital”, *American Economic Journal: Applied Economics*, 5(3), 189–210
2. Anghelache, C. and M.G. Anghel (2016). *Bazele statisticii economice. Concepte teoretice și studii de caz*, Editura Economică, București
3. Anghelache, C. (2008). *Tratat de statistică teoretică și economică*, Editura Economică, București
4. Anghelache, C., Isaic-Maniu, A., Mitruț, C. and Voineagu, V. (2006). “Utilizarea indicatorilor statistici pe termen scurt în analize curente”, Simpozionul științific național *Economia României în perspectiva aderării la Uniunea Europeană*, Editura Artifex, 23-30
5. Anghelache, C., Isaic-Maniu, A., Mitruț, C. and Voineagu, V. (2006). “Sistemul de indicatori utilizați în măsurarea sărăciei”, *Revista Economie Teoretică și Aplicată*, nr. 8
6. Barrow, L., Markman, L. and Rouse, C.E. (2009). “Technology’s Edge: The Educational Benefits of Computer-Aided Instruction”. *American Economic Journal: Economic Policy*, 1(1), 52-74
7. Belfield, C. R., Nores, M., Barnett, W. S. and Schweinhart, L. (2006). “The High/Scope Perry Preschool Program: Cost-benefit analysis using data from the age-40 followup”. *Journal of Human Resources*, 41 (1), 162–190
8. Bettinger, E. P. and Long, B. T. (2010). “Does cheaper mean better? The impact of using adjunct instructors on student outcomes”. *The Review of Economics and Statistics*, 92(3), 598-613
9. Brown, J., Jones, S., LaRusso, M., and Aber, L. (2010). “Improving classroom quality: Teacher influences and experimental impacts of the 4rs program”. *Journal of Educational Psychology*, 102(1), 153
10. Cappelen, A., List, J., Samek A. and Tungodden, B. (2016). “The effect of early education on social preferences”, National Bureau of Economic Research, Cambridge, Working Paper No. 22898
11. Carneiro, P., Costas, M., and Parey, M. (2013). “Maternal Education, Home Environments, and the Development of Children and Adolescents”. *Journal of the European Economic Association*, 11 (S1), 123–160
12. Cunha, F., Heckman, J.J., Lochner, L. and Masterov, D.V. (2006). “Interpreting the evidence on life cycle skill formation”, *Handbook of the Economics of Education*, 1, 697–812
13. Dearden, L., Goodman, A. Fitzsimons, E. and Kaplan, G. (2008). “Higher Education Funding Reforms in England: the Distributional Effects and the Shifting Balance of Costs”. *Economic Journal*, 118, 100–125
14. Duncan, G.J. and Magnuson, K. (2013). “Investing in preschool programs”. *Journal of Economic Perspectives*, 27 (2), 109–132
15. Dillon, .W., and Smith, J.A. (2015). “The Consequences of Academic Match between Students and Colleges.” IZA Discussion Paper 9080, Institute for the Study of Labor, Bonn
16. Doepke, M. And Zilibotti. F. (2008). “Occupational Choice and the Spirit of

-
- Capitalism”, *The Quarterly Journal of Economics*, 123(2), 747–793
17. Giuliano, P. (2007). “Living Arrangements in Western Europe: Does Cultural Origin Matter?”, *Journal of the European Economic Association*, 5(5): 927-952
 18. Gogu, E., Iucu, R. (coordonatori) (2015). ”Barometrul Calității Sistemului de Învățământ Superior”, Editor: Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, București
 19. Goldin, C. D., and Katz, L. F. (2008). *The race between education and technology*. Harvard University Press
 20. Heckman, J., Pinto, R. and Savelyev, P. (2013). “Understanding the Mechanisms Through Which an Influential Early Childhood Program Boosted Adult Outcomes”. *American Economic Review*, 103 (6), 2052–2086
 21. Hoffmann, F. and Oreopoulos, P. (2009). “Professor qualities and student achievement”. *The Review of Economics and Statistics*, 91(1), 83-92
 22. Jackson, C.K., Rockoff, J.E., and Staiger, D.O. (2014). “Teacher Effects and Teacher-Related Policies”. *Annual Review of Economics*, 6, 801-825
 23. Jacob, B.A. and Lefgren, L. (2008). Can principals identify effective teachers? Evidence on subjective performance evaluation in education. *Journal of labor Economics*, 26(1), 101-136
 24. Lemieux, T. (2006). “Postsecondary Education and Increasing Wage Inequality.” *American Economic Review* 96 (2), 195-99
 25. Lilea, E., Biji, E.M, Vătui, M., Gogu, E. (2008). ”Statistică”, Pro Universitaria, București
 26. Papay, J. and Kraft, M. (2015). “Productivity returns to experience in the teacher labor market: Methodological challenges and new evidence on long-term career improvement”. *Journal of Public Economics*, 130: 105-119
 27. Petrescu I., Gogu E., Iucu Bumbu R., Mureșan M. etc [2015]. - *Barometrul Calității Sistemului de Învățământ Superior-2015* manual bilingv română – engleză, ARACIS București, decembrie, 2015, 400 pag
 28. Rivkin, S. G., Hanushek, E. A. and Kain, J. F. (2005). “Teachers, schools, and academic achievement”. *Econometrica*, 73(2), 417-458
 29. Rothstein, J. (2015). “Teacher Quality Policy When Supply Matters”. *American Economic Review*. 105(1), January 2015: 100-130
 30. Slavin, R., Lake, C., Chambers, B., Cheung, A., and Davis, S. (2009). “Effective reading programs for the elementary grades: A best-evidence synthesis”. *Review of Educational Research*, 79(4), 1397–1466
 31. *** Anuarul Statistic al României, edițiile 2014, 2015, 2016
 32. *** Institutul Național de Statistică, Buletin statistic lunar din perioada 2010-2016
 33. *** ARACIS - Nivelul si dinamica ofertei universitare în anul universitar 2014/2015 și 2015/2016 <http://www.aracis.ro>
 34. ***HG nr. 654/2016 pentru modificarea și completarea nr. HG nr. 376/2016, privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2016-2017.
-